

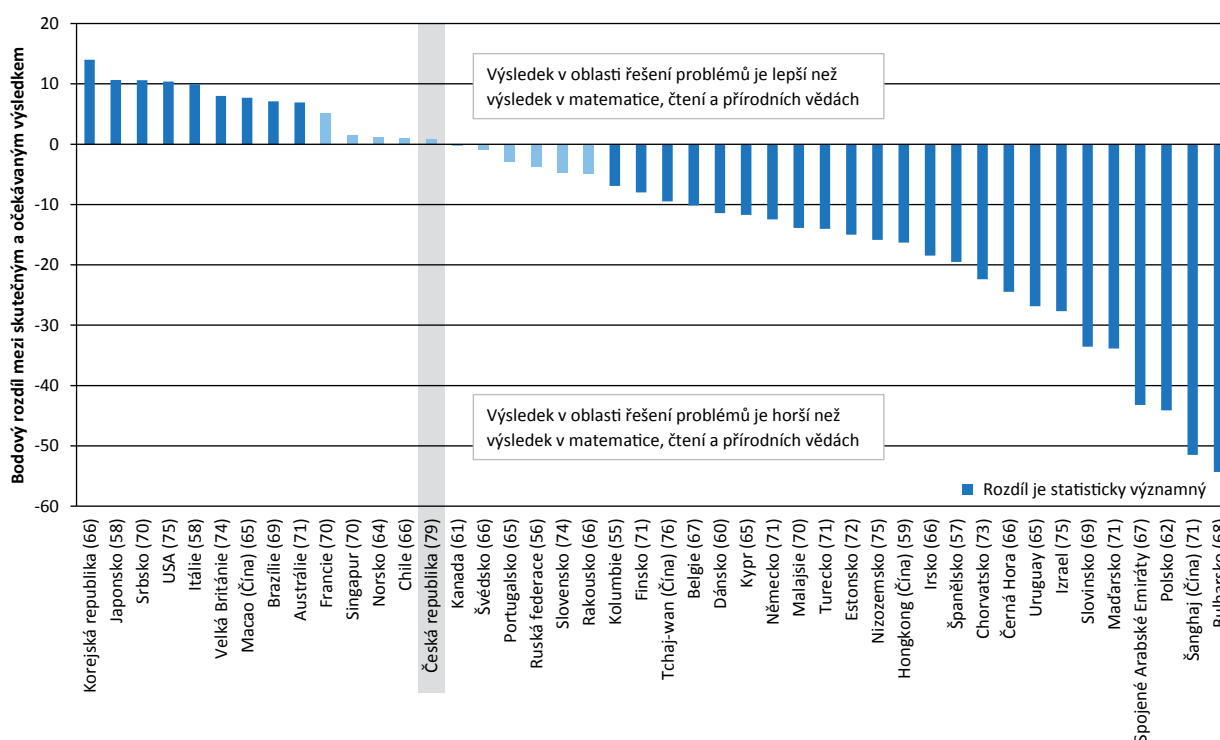
3 Vztah výsledků žáků v oblasti řešení problémů s výsledky v základních gramotnostech

V projektu PISA je měření funkčních gramotností žáků ve sledovaných oblastech založeno na hodnocení přesně vymezených schopností a znalostí. Schopnost žáků řešit problémy není považována za gramotnost, proto se úroveň zjišťuje zejména prostřednictvím používaných kognitivních dovedností. Je nutno ale zdůraznit, že dovednosti využívané při řešení problémů jsou také rozvíjeny i hodnoceny v matematice, ve čtení a v přírodních vědách. Úspěšnost žáků v oblasti řešení problémů proto pozitivně koreluje s úspěšnostmi v ostatních testovaných oblastech. V této kapitole je věnována pozornost vzájemnému vztahu mezi výsledky žáků v různých oblastech sledovaných v rámci šetření PISA.

Na obrázku 3.1 je znázorněn relativní výsledek žáků jednotlivých zemí v oblasti řešení problémů, který je určen na základě srovnání skutečného výsledku žáků dané země s předpokládaným výsledkem stanoveným pomocí regresního modelu z výsledků žáků ve třech základních gramotnostech. V České republice se skutečný výsledek žáků od předpokládaného nijak významně neliší, naopak ve 24 zemích je výsledek v oblasti řešení problémů statisticky významně horší, než by se předpokládalo na základě výsledků v matematické, ve čtenářské a v přírodovědné gramotnosti (největší rozdíl byl zaznamenán v Bulharsku a v Šanghaji).

Číselný údaj uvedený v závorce za názvem země vyjadřuje v procentech, jaký podíl dovedností užívaných při řešení problémů se zároveň uplatňuje ve třech základních testovaných oblastech. V České republice je tento podíl (79 %) největší ze všech zúčastněných zemí a o 11 % převyšuje průměr zemí OECD. Přitom 70,6 % sledovaných dovedností je u českých žáků spojeno s více než jednou testovanou oblastí, naopak jen 21 % se jich uplatňuje pouze při řešení problémů.

Obrázek 3.1 Relativní výsledky zúčastněných zemí (PISA 2012 – Řešení problémů)

Vzájemná vazba oblastí je určena korelací mezi výsledky žáků ve sledovaných oblastech. Vychází se z předpokladu, že žáci dosahující výborných výsledků v jedné z oblastí jsou dobří také v ostatních oblastech a žáci dosahující špatných výsledků v jedné z oblastí jsou špatní i v ostatních oblastech. Nulová hodnota korelačního